

007m 1394245
5510349

5.

300305.7m
-5.

INSTRUKCYA

dla

Komitetów Towarzystwa Pomocy Naukowej

IMIENIA KARÓLA MARCINKOWSKIEGO

dla młodzieży Wielkiego Księstwa Poznańskiego.

I.

Skład, wybór i obradowanie Komitetów.

§. 1. Każdy Powiat ma swój Komitet Pomocy Naukowej, który Członków onegoż reprezentuje i czynności w ich imieniu obrabia. Miasto Poznań ma ich mieć dwa, to jest: z lewej i z prawej strony Warty.

§. 2. Komitet składać się ma z pięciu Członków, z których trzej, na przypadek niezebrania się wszystkich, komplet stanowią. Wolno jednakże Komitetowi, za porozumieniem się z Dyrekcją, liczbę Członków, w miarę miejscowej potrzeby, pomnożyć.

§. 3. Gdy po upływie czasu Statutami przepisanego, ma być obrany nowy Komitet, natenczas Prezydujący w Komitecie zaprasza wszystkich Członków Towarzystwa swojego powiatu na Walne Zebranie. To wybiera sobie przedewszystkiém Prezydującego i Sekretarza Walnego Zebrania, z których pierwszy wzywa Przewodniczącego Komitetu do złożenia sprawozdania z czynności

60 K97

swoich i obznajomienia zgromadzonych z celem posiedzenia. Przystępuje potem Walne Zebranie do wyboru nowego Komitetu. Osoby do Komitetu wybrane winny być podane przez Prezesa Walnego Zebrania w jak najkrótszym czasie Dyrekcji do zatwierdzenia, po którego odebraniu, Prezes Walnego Zebrania powołuje Członków Komitetu na posiedzenie, zagaja takowe i wzywa Członków do rozpoczęcia czynności komitetowych. Komitet obiera zaraz Prezydującego, Sekretarza i Podskarbiego i o tém Dyrekcji donosi.

§. 4. Postanowienia na posiedzeniach odbywają się większością głosów; w przypadku równości głosów rozstrzyga Przewodniczący.

§. 5. Komitet odbędzie przynajmniej co kwartał posiedzenie. Zwołanie na posiedzenie nadzwyczajne zależeć będzie od Przewodniczącego, gdy tego uzna potrzebę.

§. 6. Miejsce i czas posiedzeń oznaczy Przewodniczący.

II.

Obowiązki Komitetów.

Do głównych obowiązków Komitetów należy:

- 1) Starać się o coraz większe pomnożenie Członków Towarzystwa.
- 2) Wyśledzać młodzież zdolną, a wsparcia Towarzystwa Naukowej Pomocy do dalszego wykształcenia potrzebującą.
- 3) Przedstawiać tę młodzież Dyrekcji do wsparcia.
- 4) Zbierać w Powiecie i odsyłać pieniądze Towarzystwa do Kasy Głównej w Poznaniu.
- 5) Zdawać Dyrekcji sprawę z swych czynności i starań o dobro Towarzystwa, a to po każdym swoim posiedzeniu.
- 6) Obznajmiać Członków swego Powiatu lub Obwodu z pracami Komitetu i Dyrekcji, i wynikającymi ztąd dla ogółu korzyściami.

Tytuł I.

Staranie o coraz większą ilość Członków Tow. Pomocy Naukowej.

§. 1. Aby wysledzić jak największą ilość Członków czyli Składkujących, postara się Komitet o listę ludności Powiatu i zrobi z niej wykaz osób, do Towarzystwa Naukowej Pomocy wedle ich majątkowych stosunków przystąpić mogących; wszystkich zaś majątniejszych mieszkańców powiatu wezwie osobiście lub na piśmie do udziału w Towarzystwie.

§. 2. W tym celu podzieli Komitet swój powiat na Obwody, w których mnożenie i zbieranie składek, Członkom w nich zamieszkałym, dla bliskości miejsca największą do tego łatwość mającym, odda i poleci.

§. 3. Komitet na przystępujących Członków włoży obowiązek, aby wiadomość o istnieniu i celach Towarzystwa Naukowej Pomocy, rozszerzali, z nadmienieniem wyraźnem, że i najmniejszy datek może być przyjętym.

Tytuł II.

Wyśledzenie zdatnej młodzieży.

§. 1. Aby zdatną młodzież wysledzić, najskuteczniejszym jest środkiem, zwiedzać osobiście szkoły w czasie publicznych popisów.

§. 2. Komitet postara się przeto o wykaz szkółek w Powiecie i poleci Członkom swym, aby w Obwodach takowe w czasie popisów odwiedzali i sprawę z swęj tamże bytności na piśmie zdawali.

§. 3. Gdyby Komitetowi, prócz popisów, odwiedzenie jakiej szkoły potrzebnem się być zdawało, uda się o to w stósownej odezwie do właściwego dorożu szkolnego.

Tytuł III.

Przedstawienie zdatnej młodzieży.

§. 1. Tylko młodzież zdatna, dobrych obyczajów i uboga, ma prawo do wsparcia z funduszków Towarzystwa Pomocy Naukowej, i taka tylko przez Komitety przedstawiana być może.

§. 2. Z przedstawionej młodzieży wybiera Dyrekcyja tych, którzy celują i największe z nauki rokuja korzyści, bez względu na powiaty z których młodzież pochodzi, i tym w miarę pozostałych lub przybywających funduszów wsparcie udzieli.

§. 3. Ponieważ Dyrekcyja według uchwały Walnego Zebrania z dnia 13go Lutego 1856 przedewszystkiem uwzględniać ma młodzież bliższą celu swych nauk będącą, a uczniom w niższych klasach dawać tylko wtedy wsparcie, kiedy i fundusze z łatwością na to pozwolą i chłopcy w naukach celują; przeto i Komitety w przedstawieniach swoich, względy te, na oku mieć winny. Chłopcy klas niższych dopiero po półrocznym pobycie w jednej z tych klas, do wsparcia przedstawiani być mogą, aby Dyrekcyja o ich kwalifikacyach i postępach, pewniejszy sąd utworzyć sobie mogła.

§. 4. Przedstawiony uczeń najmnień lat 10 liczyć powinien; w ogóle zaś być w wieku odpowiednim klasie tych szkół, do których ma wstąpić, a mianowicie w szkołach Ginnazyalnych i Realnych:

do sexty najwyżej lat 12,

do kwinty najwięcej lat 13,

do kwarty najwięcej lat 14.

§. 5. Ponieważ na kształcenie uczniów po szkołach elementarnych, statuta Towarzystwałożyć nie pozwalają, gdyż one przepisują, aby młodzież w 10tym roku życia już tyle umiała, ile ją szkoły elementarne nauczyć mogą i powinny; przeto takowych Komitety do wsparcia przedstawiać nie powinny, owszem mają Komitety utalentowaną młodzież przedstawiać Dyrekcyi tylko wprost do szkół Ginnazyalnych albo Realnych, lub też do klas Rektorskich.

§. 6. Do przemysłu i rzemiosł wspierać będzie Towarzystwo taką tylko młodzież, która posiada naukowe wykształcenie przynajmniej trzech klas niższych ginnazyalnych lub realnych, albo też klasy rektorskiej.

§. 7. Co do ubóstwa młodzieńca przedstawionego, rzeczą jest Komitetu wysledzić, czy rodzice całkowicie pozbawieni środków udzielania dziecku funduszów, czy też w pewnej tylko części przykładać się mogą do jego utrzymania, n. p. przez dawanie odzieży, książek, wiktuałów, pranie bielizny i t. d.

Zobowiązania się rodziców w tej mierze powinny być w aktach Komitetu złożone.

§. 8. Przedstawiony Dyrekcji uczeń do wsparcia winien złożyć:

- 1) metrykę urodzenia,
- 2) świadectwo ubóstwa,
- 3) zaświadczenie obyczajów,
- 4) zaświadczenie lekarskie, że siły jego fizyczne pozwolą mu się oddać ze skutkiem przedsięwziętemu zawodowi,
- 5) świadectwo szkolne.

§. 9. Komitet oparłszy na powyższych zaświadczeniach swoje przedstawienie, dołączy swe zdanie, do jakiego zawodu uważa go szczególniejsz usposobionym, i gdzieby go w tym celu umieścić wypadało.

§. 10. Do szkół w których kurs nowy rozpoczyna się na św. Michał, przedstawiać należy młodzież do końca Sierpnia; do szkół zaś w których kurs nowy rozpoczyna się na Wielkanoc, tylko od 1 Stycznia do końca Lutego i to zawsze z zaświadczeniem ubiegłego półroczu.

Powyższego przepisu Dyrekcya ściśle przestrzegać będzie, i tylko w nadzwyczajnych przypadkach, n. p. w przypadku osierocenia młodzieńca, śmierci dobrodzieja i t. d. wyjątki co do czasu przedstawienia zachodzić mogą.

§. 11. Przedstawienia owe mają Komitety albo na osobnym arkuszu dla każdego, albo na samém podaniu zgłaszających się o wsparcie, zapisywać i Dyrekcji przesyłać.

Tytuł IV.

Zbieranie i odsyłanie składek.

§. 1. Składki winny być opłacone z góry, i to w rocznych lub półrocznych ratach. Porządek ten jest konieczny, aby Dyrekcya całkowitą etatową sumą mogła w swoim czasie rozporządzać.

§. 2. Dla ułatwienia ogólnej deklaracji Członków Towarzystwa w Powiecie, do jakiego czasu chcą uważać swe składkowanie, potrzeba, aby każdy zapisał, od którego roku i od jakiego czasu chce opłacać składki, i od którego czasu składkę roczną lub półroczną z góry zapłacił. Półroczne terminy są na św. Jan i na Boże Narodzenie. Z tej deklaracji ułożą Komitety wykaz, który jest potrzebny, aby Dyrekcyja w każdym roku poczynającym się z dniem 1szym Stycznia, mogła sobie sporządzić etat przychodowy.

§. 3. Członkom Towarzystwa wolno jest płacić swe składki, albo na ręce Członka Komitetu ich Okręgu, albo na ręce Podskarbiego Komitetu. Członkowie Okręgu winni będą odebrane pieniądze złożyć temuż Podskarbiemu, a ten, Podskarbiemu Towarzystwa Pomocy Naukowej w Poznaniu natychmiast odesłać.

§. 4. Przy odsyłaniu pieniędzy ma być zawsze dołączony wykaz osób, które takowe złożą, z wyrażeniem przytém czasu, za który też składki opłacone. Wykazy te, mają być w dwóch exemplarzach przesyłane, z których jeden z kwitem Podskarbiego napowrót Komitetowi zwrócony będzie, a drugi przy aktach Dyrekcyi pozostanie.

Tytuł V.

Obowiązki Komitetów względem Stypendyatów.

§. 1. Komitety, których opiece i dozorowi oddani są stypendyaci Towarzystwa, winne są zajmować się stósowném pomieszczeniem tychże i czuwać nad potrzebami ich tak materyalnemi jak moralnemi, i znosić się pod tym względem tak z Dyrekcyą jak z domami temi w których stypendyaci są pomieszczeni.

§. 2. Przy końcu każdego kwartału obowiązane są Komitety zbierać świadectwa szkolne stypendyatów i takowe ze stósownemi uwagami i wnioskami przysyłać wczesnie Dyrekcyi, przyczem winne są także, gdyby w świadectwach była zrobiona uwaga o nieregularném uczęszczaniu do szkoły lub kościoła, wyjaśnić przyczynę tychże nieregularności.

Tytuł VI.

Walne Zebrania Członków powiatowych i sprawozdania Komitetów.

§. 1. Ponieważ Walne Zebrania wszystkich Członków Towarzystwa odbywać się mają w Poznaniu w pierwszych dwóch miesiącach każdego roku, przeto Walne Zebrania powiatowe winny się odbywać najpóźniej w trzy miesiące po Walném Zebraniu całego Towarzystwa. (Uchwała Walnego Zebrania z dnia 13 Lutego 1856).

§. 2. Prócz powyższego Walnego Zebrania powiatowego, ma się także odbywać w trzech ostatnich miesiącach roku, drugie Walne Zebranie powiatowe, a to w celu naradzenia się względem wniosków jakie na Walném Zebraniu Członków Towarzystwa, czynićby należało. Lubo toż drugie przygotowawcze zebranie nie jest obowiązujące, wszelako jako dobru Towarzystwa odpowiadające ma być o tyle wykonane, o ile to w każdym powiecie bez zbyt wielkich trudności i z pewnym rzetelnym skutkiem da się przeprowadzić. (Uchwała jak wyżej).

§. 3. Na piérwszém zebraniu odczyta Sekretarz sprawozdanie z czynności Komitetu oraz sprawozdanie Dyrekcji Towarzystwa, protokół z ogólnego Walnego Zebrania tegoż Towarzystwa i jego uchwały, oraz rozporządzenie Dyrekcji w skutek takowych uchwał wydane.

§. 4. Podskarbi Komitetu winien na tém Zgromadzeniu złożyć rachunki i listę zaległości, na mocy której, Zebranie Powiatowe postanowi jakie zaległości mają być ściągnięte, a jakie dla słusznych powodów umorzyć wypada. Uchwały te powinny być zapisywane w protokóle, (§. 6.) aby stósownie do tego, Dyrekcya dalsze kroki rozporządzić mogła. (Uchwała Walnego Zebrania Towarzystwa z dnia 13 Lutego 1856).

§. 5. Zebrania Powiatowe wybiorą Kommissyę do rewizji rachunków komitetowych, aby na mocy sprawozdania téjże Kommissyi w następném zebraniu powiatowém, toż zebranie Podskarbiemu Komitetowemu pokwitowanie udzieliło, co także w protokóle (§. 6.) umieszczoném być winno. (Uchwała jak wyżej do §. 4.

§. 6. Przewodniczący wezwie przytomnych do uczynienia wniosków dobra Towarzystwa Pomocy Naukowej dotyczących się i takowe pod rozbiór zgromadzenia podda.

§. 7. Sekretarz spisze protokół całego posiedzenia, który wszyscy przytomni podpiszą.

Tytuł VII.

Adressowanie do Dyrekcyi

Wszelkie pisma i przesyłki wystósowane do Dyrekcyi lub Kasy Głównej, winny nosić adress następujący:

Do Dyrekcyi Towarzystwa Pomocy Naukowej

Imienia Karóla Marcinkowskiego

dla młodzieży Wielkiego Księstwa Poznańskiego.

Niepotrzebném zaś jest dodawanie na adressie nazwiska któregokolwiek z Członków Dyrekcyi.

W Poznaniu dnia 7. Maja 1861.

Dyrekeya Towarzystwa Pomocy Naukowej

Imienia Karóla Marcinkowskiego

dla młodzieży Wgo Księstwa Poznańskiego.

Czcionkami N. Kamińskiego i Spółki w Poznaniu.